

Η οικονομική και κοινωνική επίδραση του κλάδου εμφιαλωμένου νερού στην Ελλάδα

Ερευνητής

Γιώργος Μανιάτης

Υπεύθυνος Τμήματος Κλαδικών Μελετών IOBE

Συντονισμός

Νίκος Βέττας

Γενικός Διευθυντής IOBE και Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μάρτιος 2023

Σκοπός και περιεχόμενα της μελέτης

Σκοπός της μελέτης είναι η αποτύπωση των μεγεθών και των τρεχουσών τάσεων στον κλάδο εμφιάλωσης φυσικού μεταλλικού και επιτραπέζιου νερού στην Ελλάδα, καθώς και η εκτίμηση της ευρύτερης συνεισφοράς του κλάδου στην ελληνική οικονομία και κοινωνία και την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας

- 1 Βασικά μεγέθη και τάσεις στον κλάδο εμφιαλωμένου νερού
- 2 Συνεισφορά στην ελληνική οικονομία
- 3 Συνεισφορά στην κοινωνία και στην κυκλική οικονομία
- 4 Συμπεράσματα

1

Βασικά μεγέθη και τάσεις στον κλάδο εμφιαλωμένου νερού

Βασικά χαρακτηριστικά κλάδου εμφιαλωμένου νερού

Κατηγορίες

- Φυσικό μεταλλικό, Νερό πηγής, Επιτραπέζιο, Ανθρακούχο

Αριθμός πηγών

- 50 εγκεκριμένες πηγές φυσικού μεταλλικού νερού (2022)

Διάρθρωση προσφοράς

- 26-34 επιχειρήσεις με δημοσιευμένους ισολογισμούς την περίοδο 2010-2020 (26 το 2020)
- Μεγάλες εταιρίες με ευρύτερη παρουσία στον κλάδο ποτών και μικρές και μεσαίες εταιρίες με κύριο αντικείμενο την εμφιάλωση νερού
- Κάλυψη συνόλου εγχώριας αγοράς vs περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης
- Εμφιάλωση νερού με εμπορικά σήματα και ιδιωτική ετικέτα
- Νέες επενδύσεις, καινοτομίες προϊόντος και επέκταση παραγωγής σε μη αλκοολούχα ποτά

Παράγοντες ανάπτυξης

- Διαθέσιμο εισόδημα και τιμές (affordability)
- Διαθεσιμότητα νερού δικτύου
- Τουρισμός
- Συσκευασία - ευκολία μεταφοράς (convenience)
- Καταναλωτικά πρότυπα και συνήθειες, στροφή σε πιο υγιεινό τρόπο ζωής
- Καιρικές συνθήκες - εποχικότητα

Ο όγκος πωλήσεων εμφιαλωμένου νερού εκτιμάται σε 2.155 εκατ. λίτρα το 2021

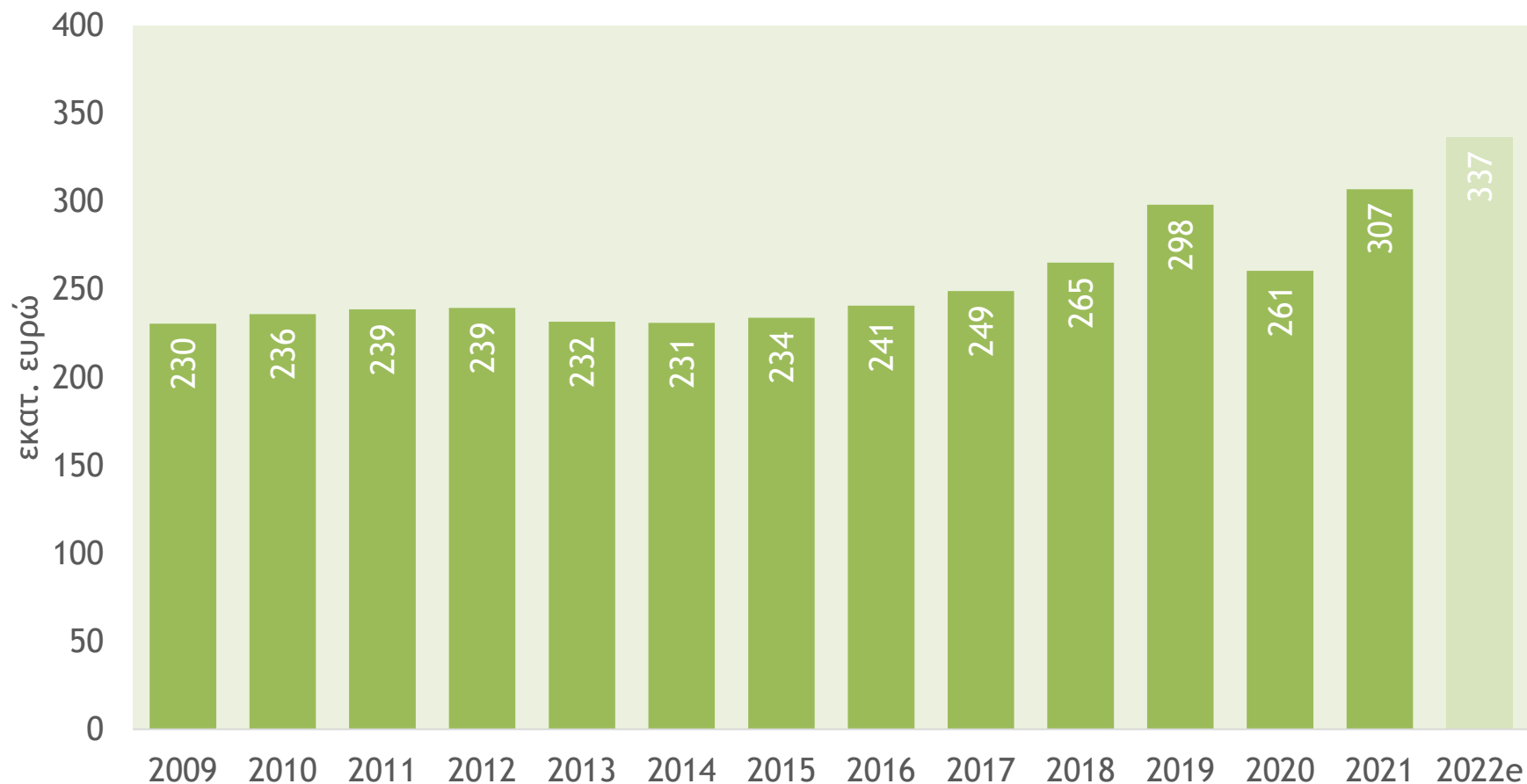
Πωλήσεις εμφιαλωμένου νερού
(σε εκατ. λίτρα)

- Σχετική στασιμότητα όγκου πωλήσεων την περίοδο 2009-2014 παρά την ύφεση της οικονομίας
- Σταθερή αύξηση όγκου πωλήσεων την περίοδο 2015-2019
- Σημαντική επίπτωση από την πανδημία του ιού COVID-19 το 2020 (-11,8%)
- Ισχυρή άνοδος το 2021 (+18,7%) και διατήρηση θετικής δυναμικής το 2022 (+4,2% εκτίμηση)

Ο κύκλος εργασιών των παραγωγών εμφιαλωμένου νερού στην Ελλάδα εκτιμάται σε 307 εκατ. ευρώ το 2021

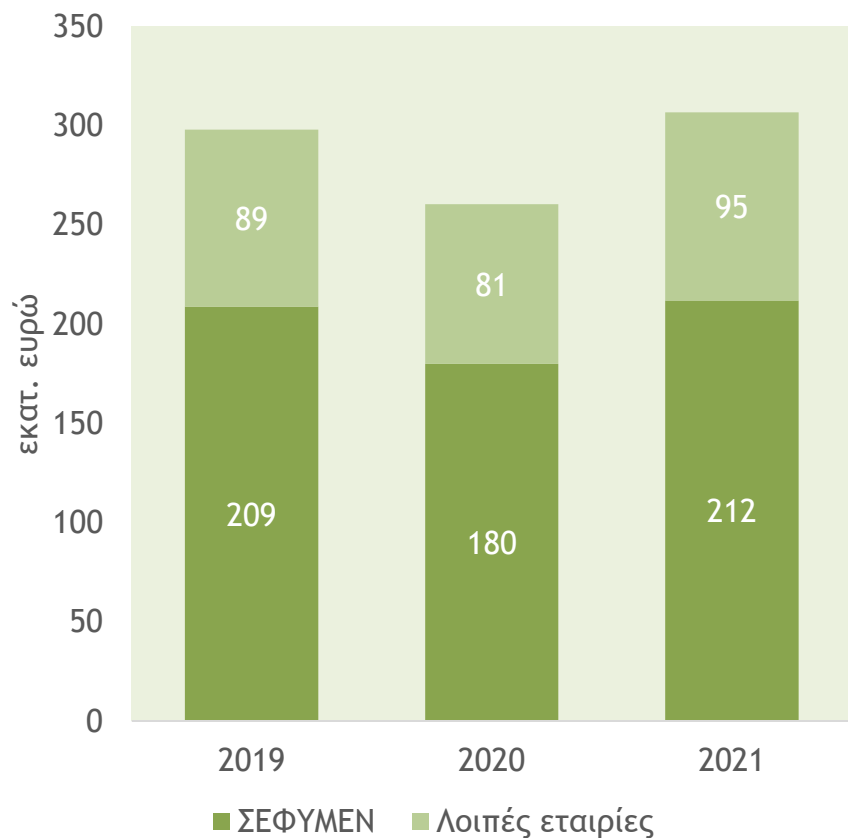
Πωλήσεις εμφιαλωμένου νερού
(σε εκατ. ευρώ)

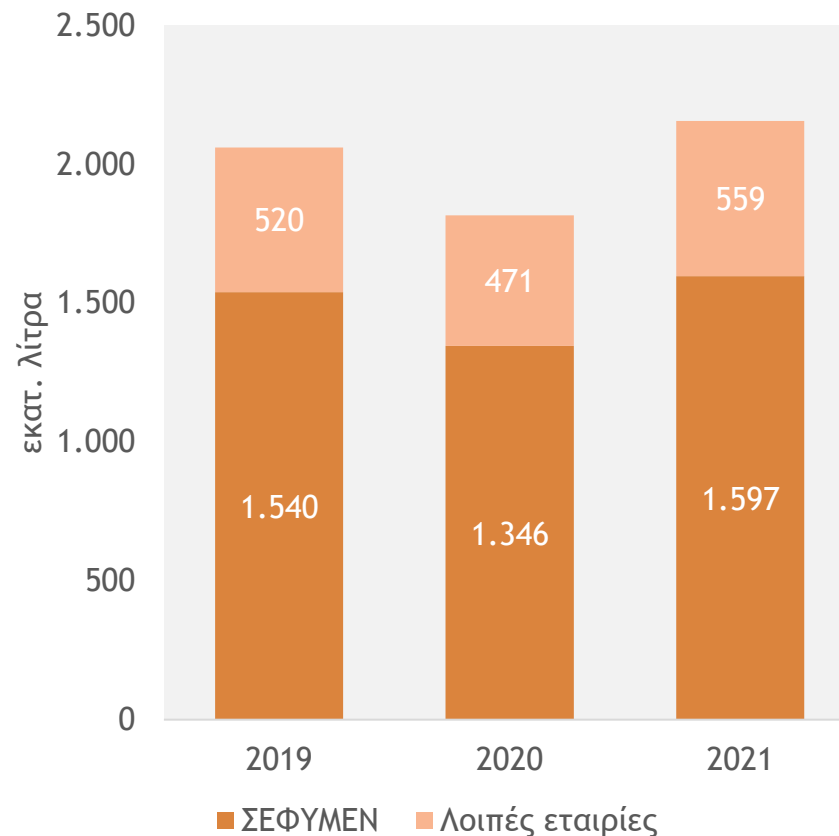
- Σχετική στασιμότητα αξίας πωλήσεων την περίοδο 2009-2016
- Αύξηση αξίας πωλήσεων την περίοδο 2017-2019
- Σημαντική επίπτωση από την πανδημία του ιού COVID-19 το 2020 (-12,6%)
- Ισχυρή άνοδος το 2021 (+17,7%) και διατήρηση θετικής δυναμικής το 2022 (+9,7% εκτίμηση)

Ο ΣΕΦΥΜΕΝ εκπροσωπεί το 70-75% της αγοράς εμφιαλωμένου νερού στην Ελλάδα

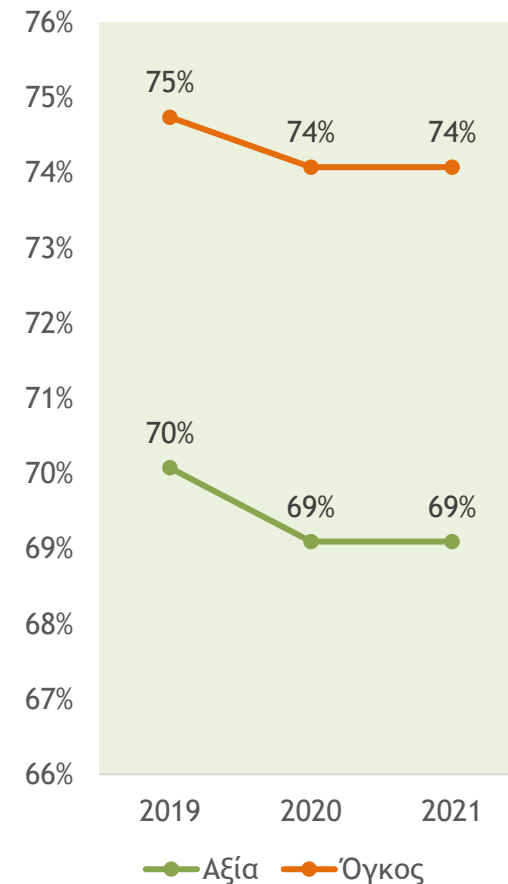
Κύκλος εργασιών ΣΕΦΥΜΕΝ και λοιπών εταιριών κλάδου

Όγκος πωλήσεων ΣΕΦΥΜΕΝ και λοιπών εταιριών κλάδου

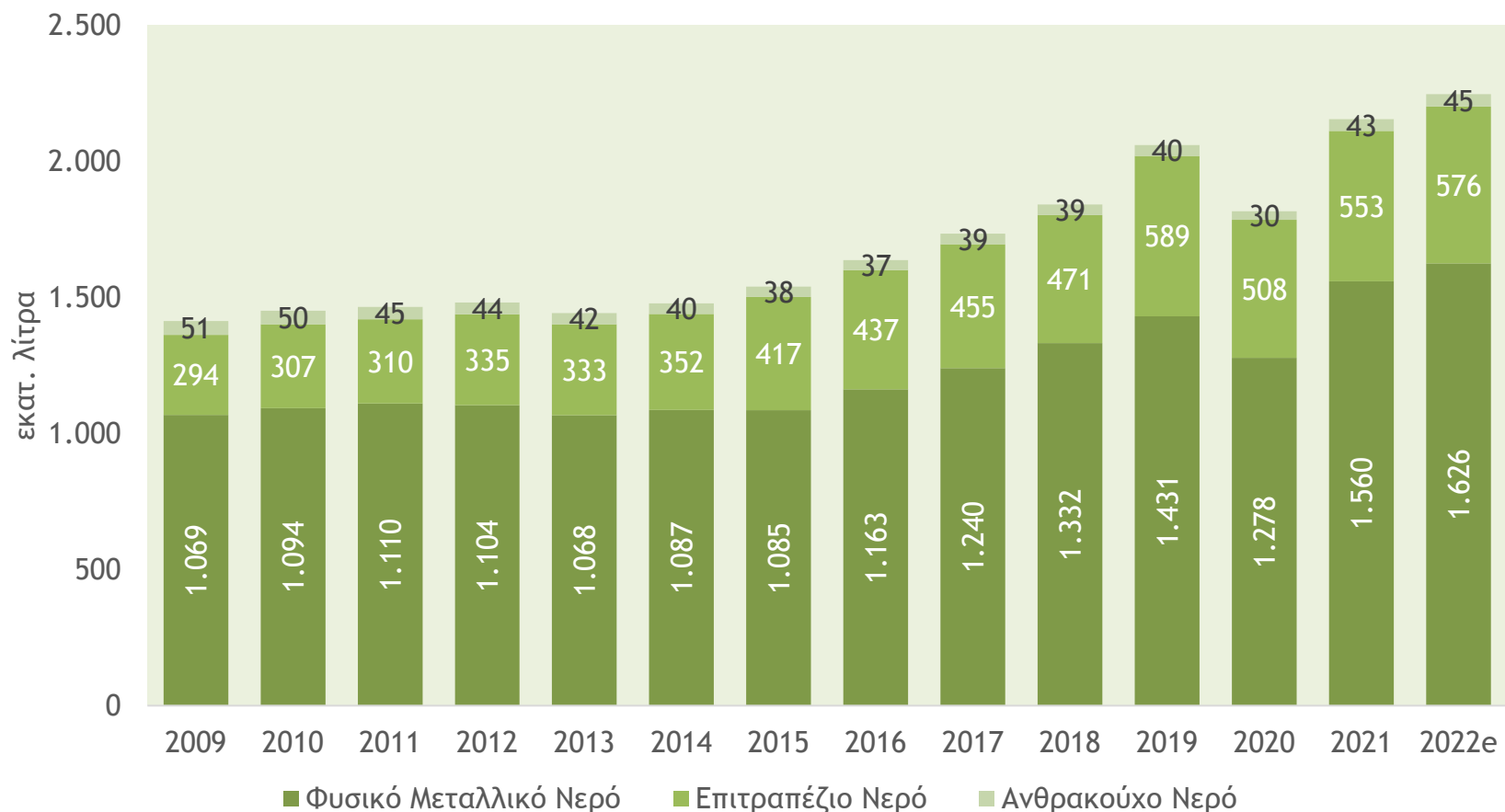

Μερίδιο ΣΕΦΥΜΕΝ

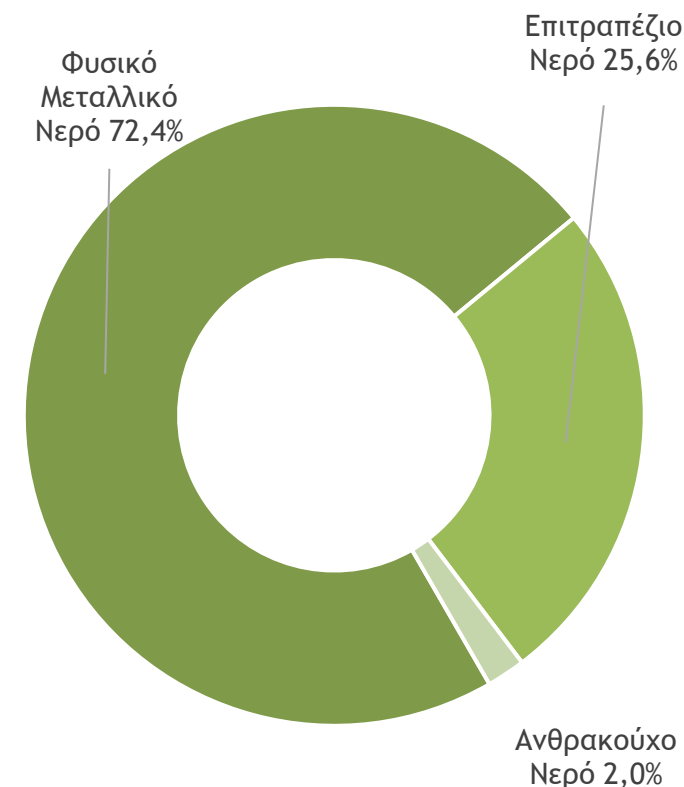

Η πλειονότητα του όγκου πωλήσεων αφορά στο φυσικό μεταλλικό εμφιαλωμένο νερό

Πωλήσεις εμφιαλωμένου νερού ανά κατηγορία (εκατ. λίτρα)

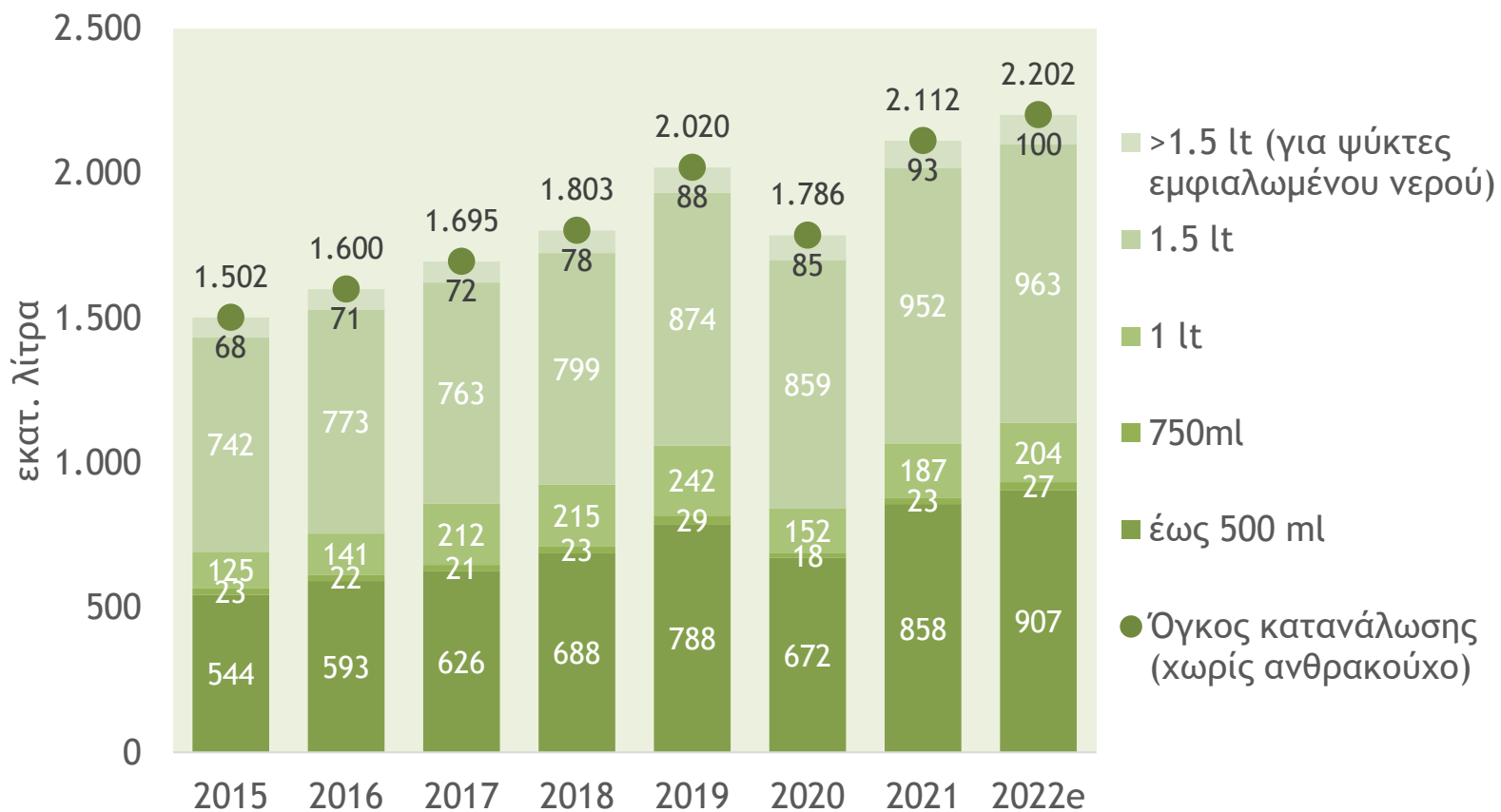

Όγκος πωλήσεων εμφιαλωμένου νερού ανά κατηγορία, 2021

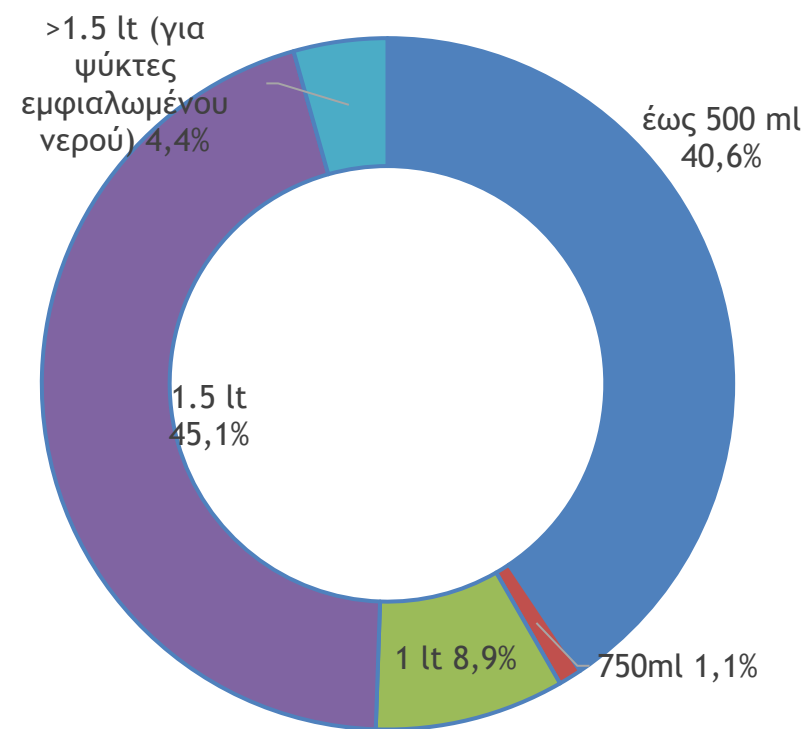

Το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων εμφιαλωμένου νερού εκτιμάται ότι πραγματοποιείται σε φιάλες των 1,5 και 0,5 λίτρου

Εκτίμηση όγκου πωλήσεων εμφιαλωμένου νερού ανά κατηγορία συσκευασίας (πλην ανθρακούχου νερού)

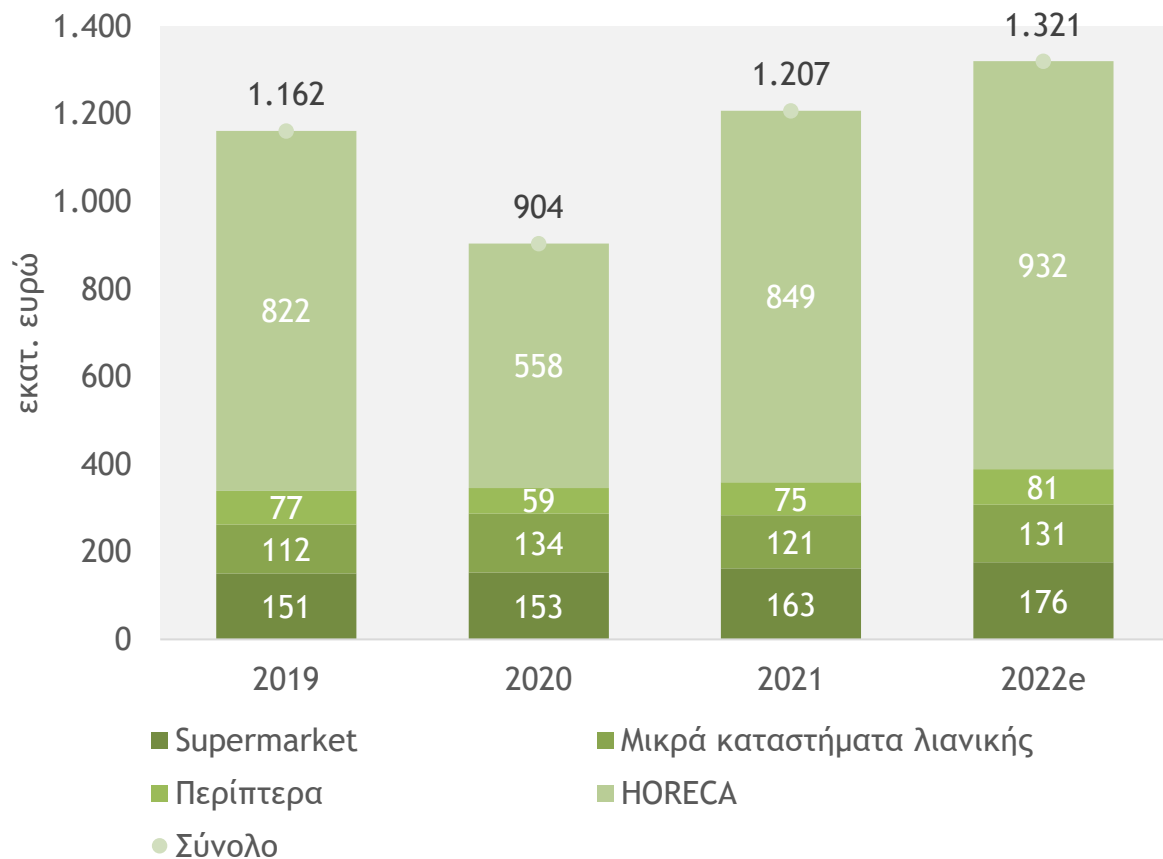

Κατανομή όγκου πωλήσεων εμφιαλωμένου νερού ανά κατηγορία συσκευασίας, 2021

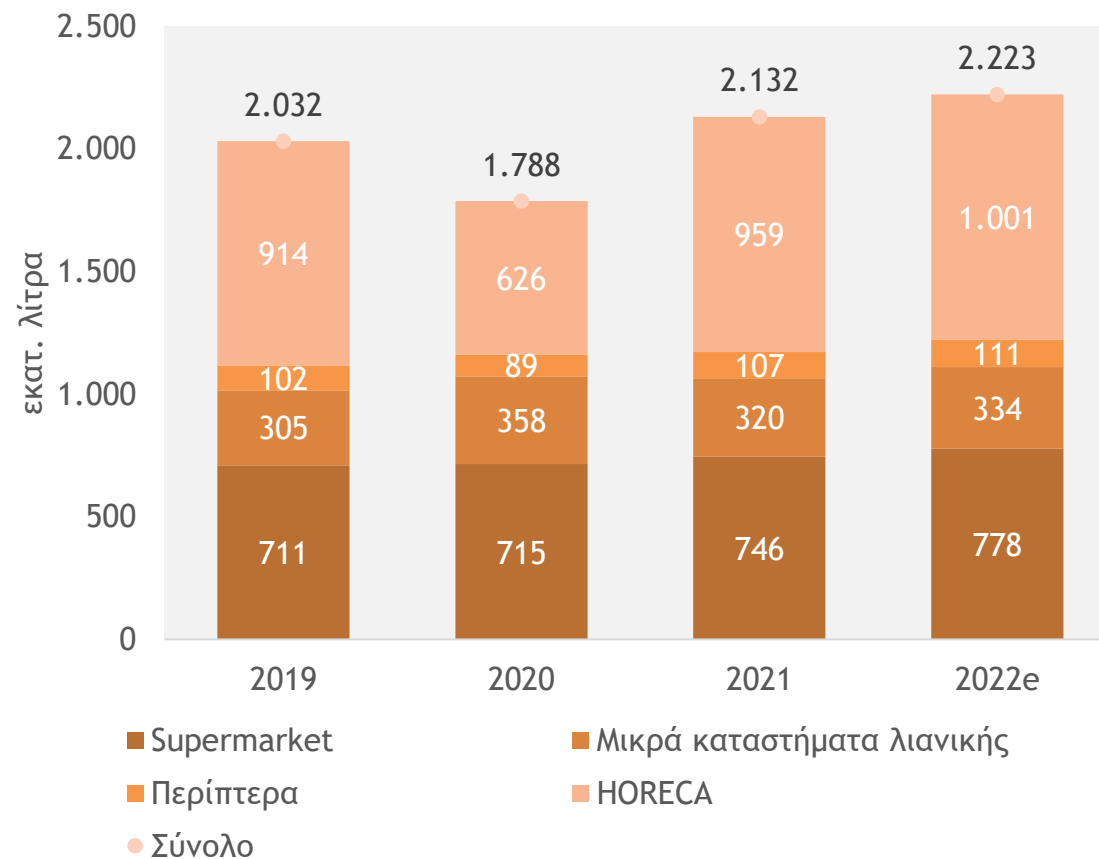

Η συνολική αξία πωλήσεων εμφιαλωμένου νερού εκτιμάται σε 1,2 δισ. ευρώ το 2021, προερχόμενη στο μεγαλύτερο μέρος της από τη HORECA

Αξία πωλήσεων εμφιαλωμένου νερού στην Ελλάδα ανά κανάλι τελικής διάθεσης

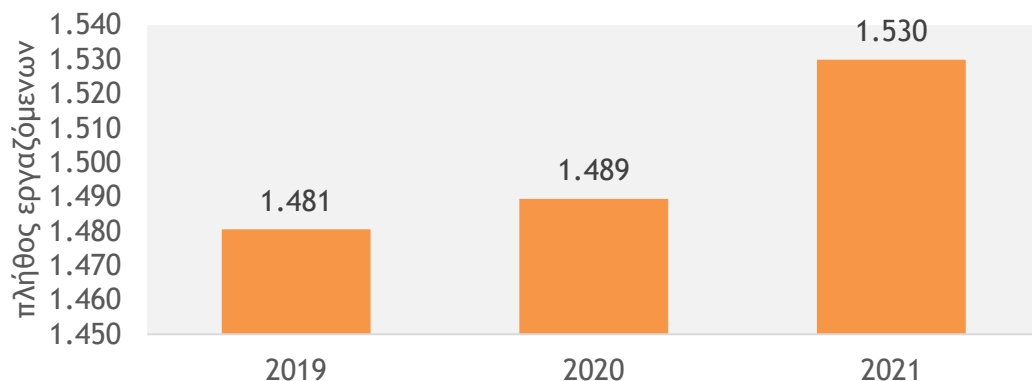

Ποσότητα πωλήσεων εμφιαλωμένου νερού στην Ελλάδα ανά κανάλι τελικής διάθεσης

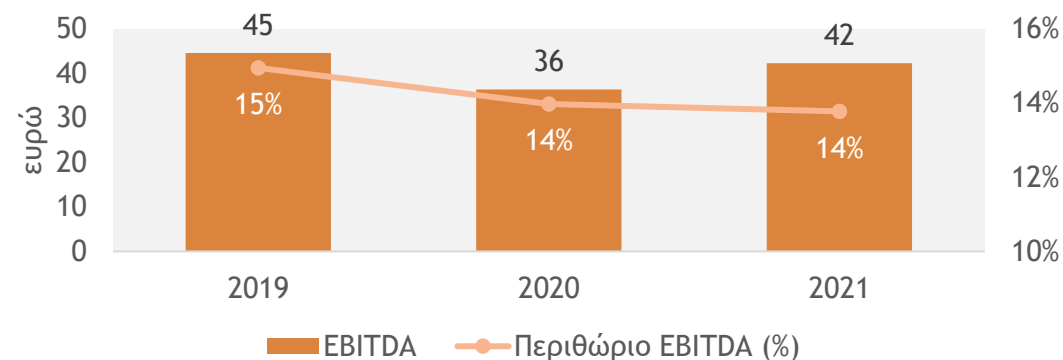
Απασχόληση, αμοιβές εργασίας, κερδοφορία και επενδύσεις στον κλάδο εμφιάλωσης νερού

Πλήθος εργαζόμενων στην εμφιάλωση νερού

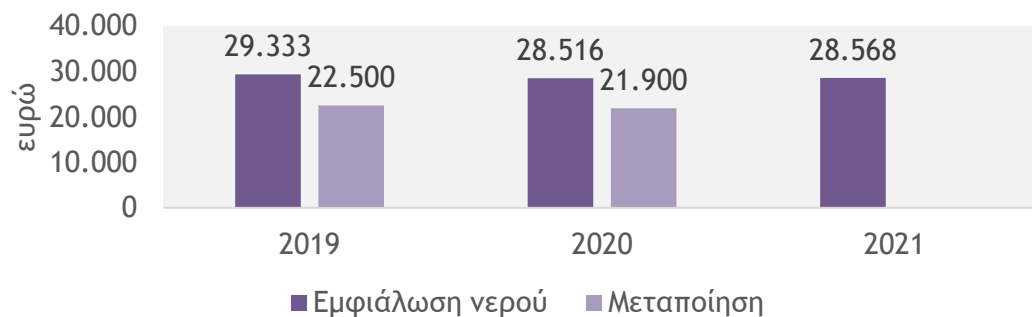
Η απασχόληση στον κλάδο εμφιάλωσης νερού έχει ενισχυθεί

EBITDA κλάδου εμφιάλωσης νερού

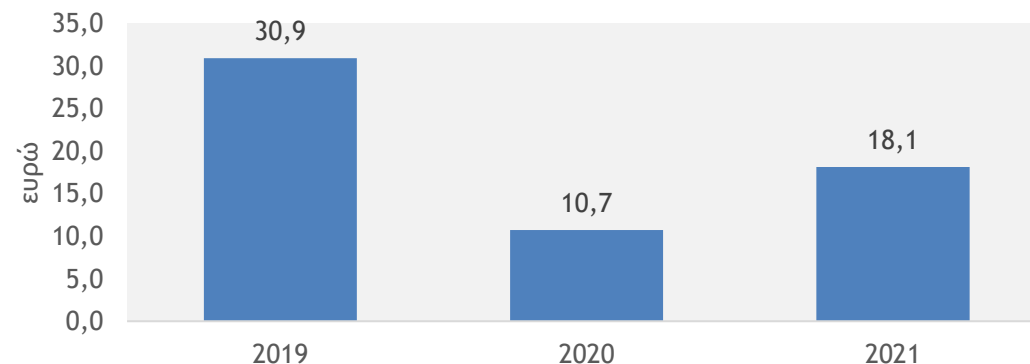
Ο κλάδος πετυχαίνει ικανοποιητική λειτουργική κερδοφορία κατά μέσο όρο

Μέσες αμοιβές εργασίας (περιλαμβανομένων των εισφορών)

Οι αμοιβές στον κλάδο εμφιάλωσης νερού είναι υψηλότερες σε σύγκριση με τον μέσο όρο στη Μεταποίηση

Επενδυτικές δαπάνες κλάδου εμφιάλωσης νερού

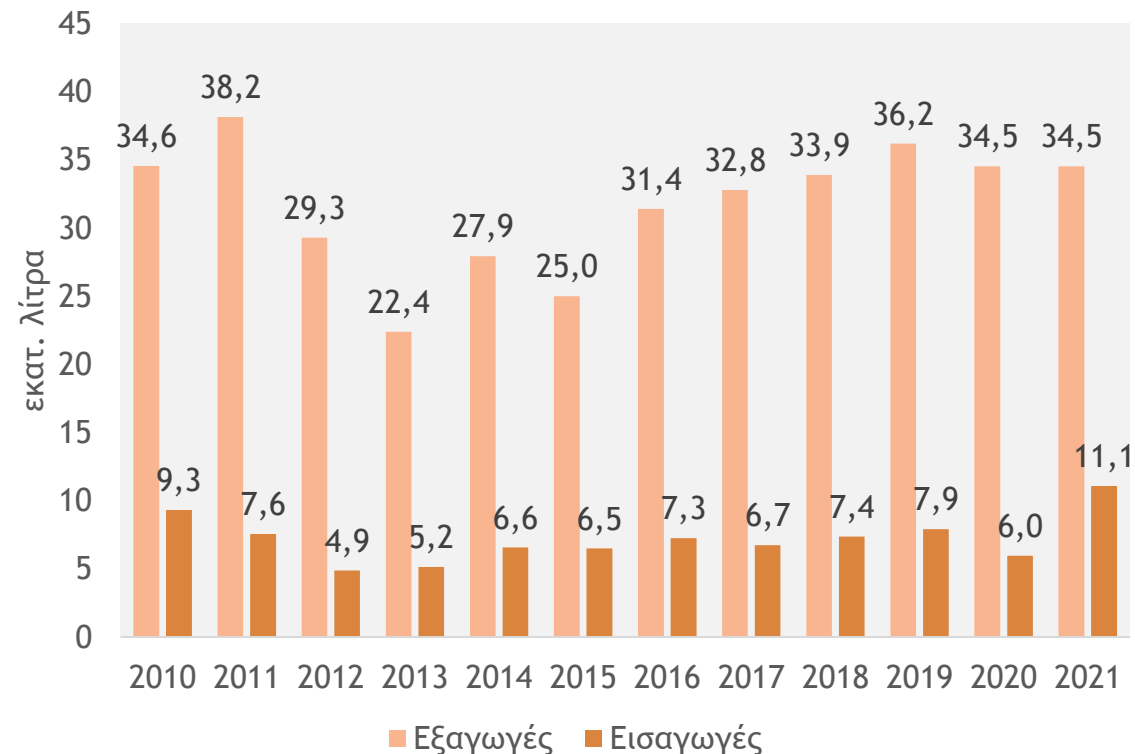
Οι επενδύσεις του κλάδου περιορίστηκαν στη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης, αλλά παρουσιάζουν τάση ανάκαμψης

Λόγω της «τοπικής» ανάπτυξης του κλάδου σε κάθε χώρα, οι εμπορικές ροές εμφιαλωμένου νερού αποτελούν μικρό μέρος των πωλήσεων

Εξαγωγές και εισαγωγές εμφιαλωμένου νερού
(εκατ. ευρώ)

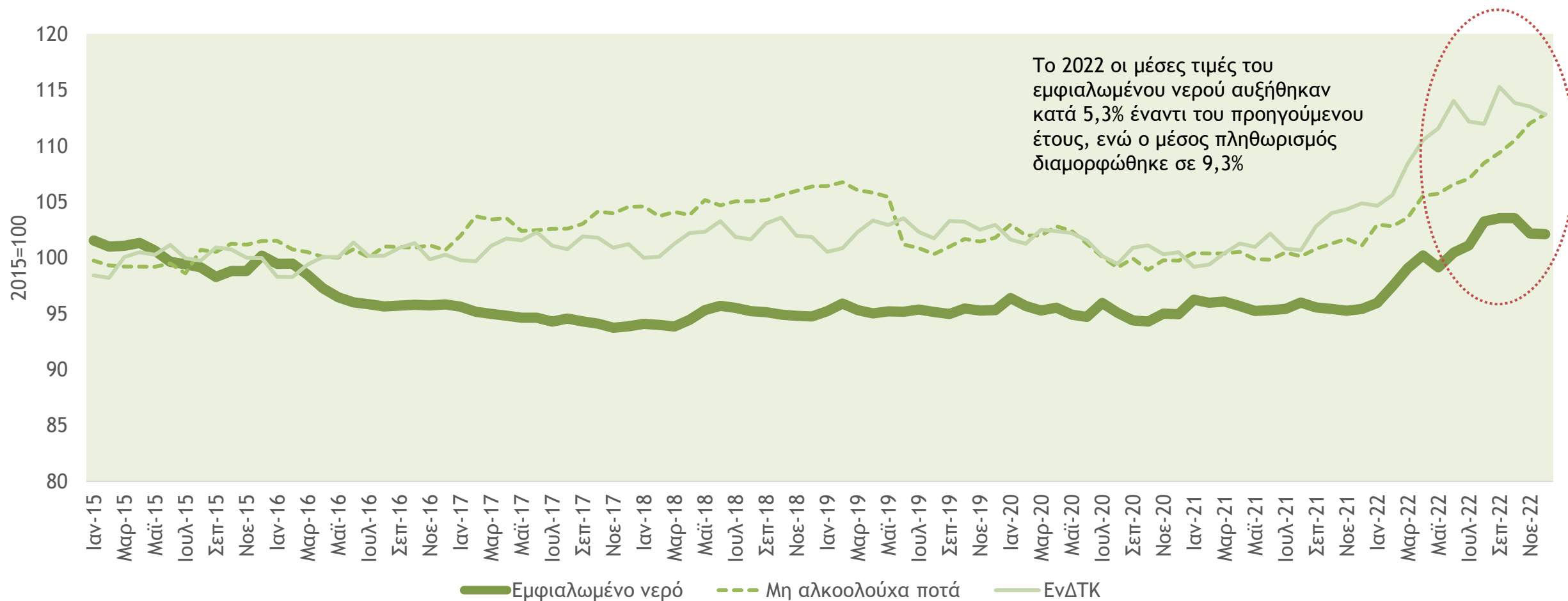
Εξαγωγές και εισαγωγές εμφιαλωμένου νερού
(εκατ. λίτρα)

- Η αξία εξαγωγών αποτελούσε το 2,4% του κύκλου εργασιών εμφιαλωμένου νερού το 2021
- Η ποσότητα εξαγωγών αποτελούσε το 1,6% των συνολικών πωλήσεων το 2021
- Το εμπορικό ισοζύγιο εμφιαλωμένου νερού είναι θετικό (οι εξαγωγές είναι περισσότερες από τις εισαγωγές)

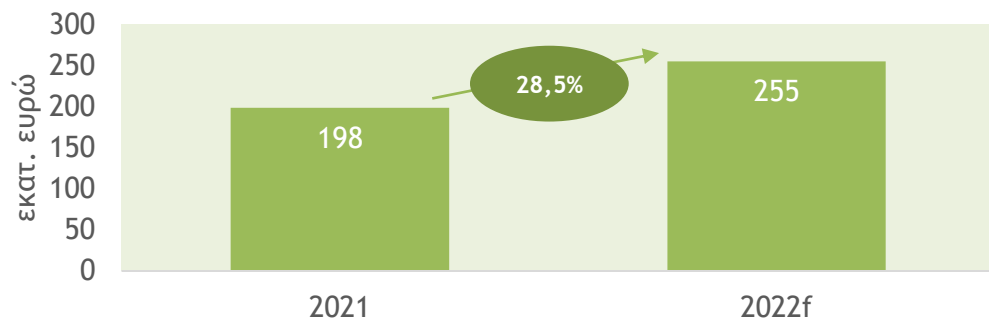
Οι λιανικές τιμές του εμφιαλωμένου νερού υποχώρησαν σημαντικά την περίοδο 2015-2021 (-4,4%) έναντι μέσου πληθωρισμού 1,8%

Δείκτης τιμών εμφιαλωμένου νερού
2015=100

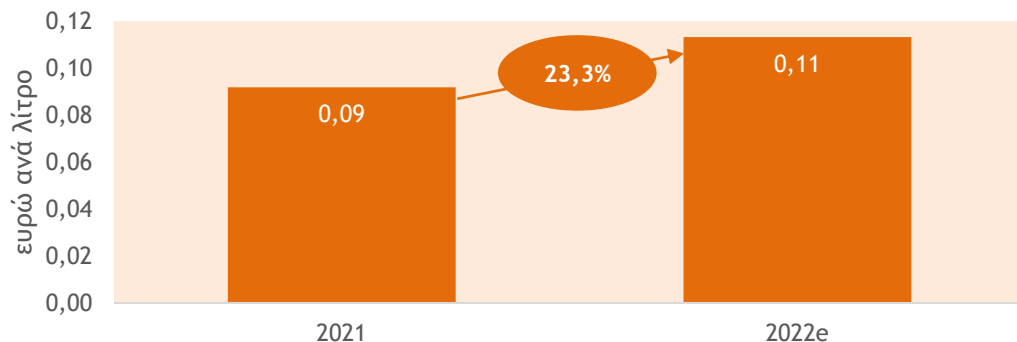

Οι λειτουργικές δαπάνες του κλάδου αυξήθηκαν σημαντικά στη διάρκεια του 2022, αλλά μετακυλήθηκαν σε μικρό βαθμό στις τελικές τιμές

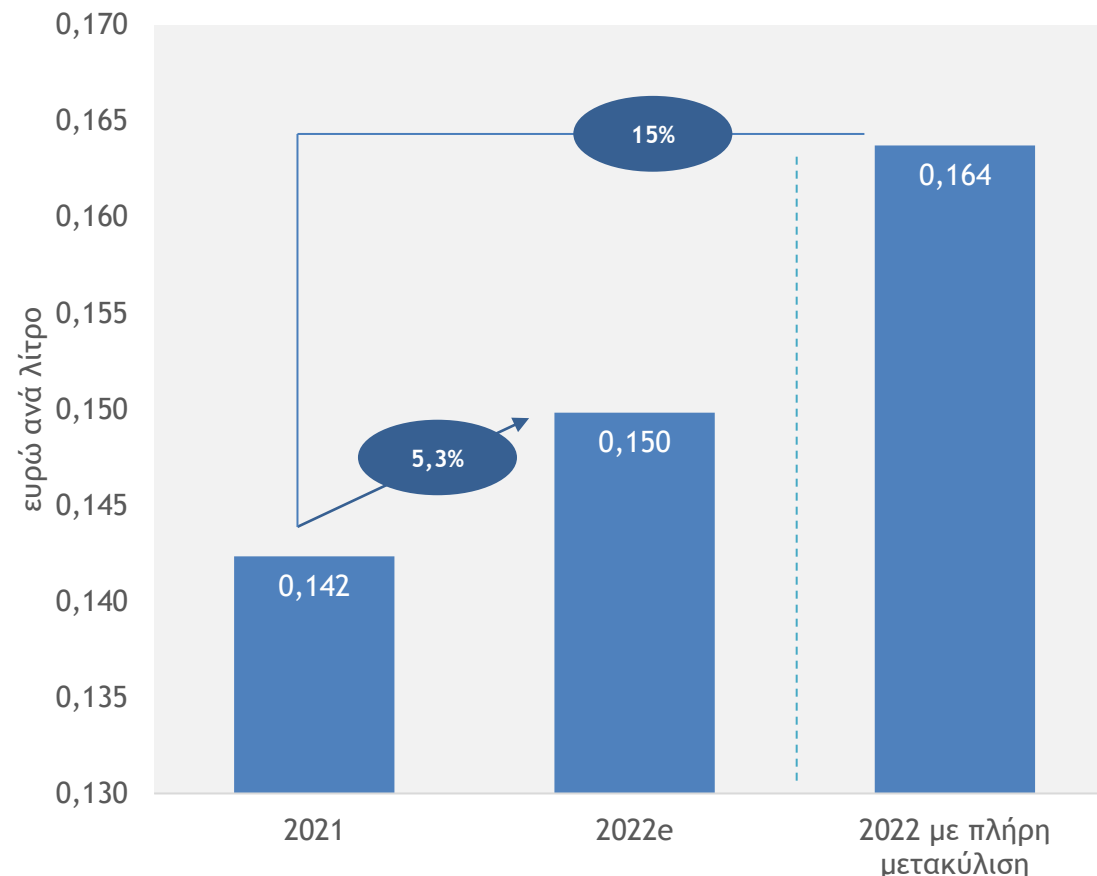
Λειτουργικές δαπάνες

Λειτουργικές δαπάνες ανά μονάδα

Μέση τιμή εμφιαλωμένου νερού

2

Συνεισφορά του κλάδου εμφιαλωμένου νερού στην ελληνική οικονομία

Η ευρύτερη αλυσίδα εφοδιασμού εμφιαλωμένου νερού περιλαμβάνει, εκτός από τους εμφιαλωτές, τους προμηθευτές και τα κανάλια διανομής

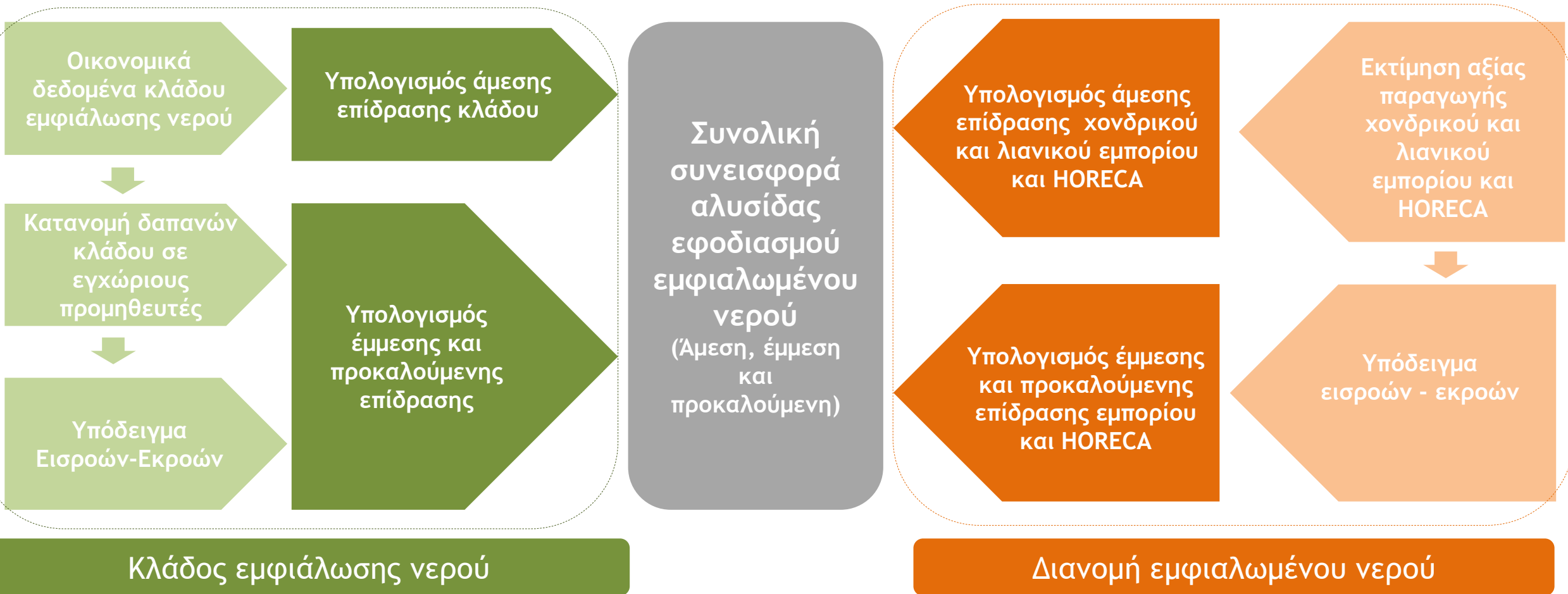

Η θεώρηση της αλυσίδας εφοδιασμού υποδηλώνει ότι στον ευρύτερο κλάδο εμφιαλωμένου νερού περιλαμβάνονται, εκτός από τους εγχώριους εμφιαλωτές και οι κλάδοι μέσω των οποίων διατίθεται το εμφιαλωμένο νερό στους τελικούς καταναλωτές για οικιακή ή επιτόπια κατανάλωση και συγκεκριμένα:

- Χονδρικό εμπόριο (Διανομή σε μικρό λιανεμπόριο και HORECA)
- Λιανικό εμπόριο (Μεγάλες και μεσαίες αλυσίδες και καταστήματα λιανικού εμπορίου τροφίμων και ποτών, καταστήματα ψιλικών και περίπτερα)
- Ξενοδοχεία - Εστιατόρια (HORECA - ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετέριες, κυλικεία, κ.ά.)

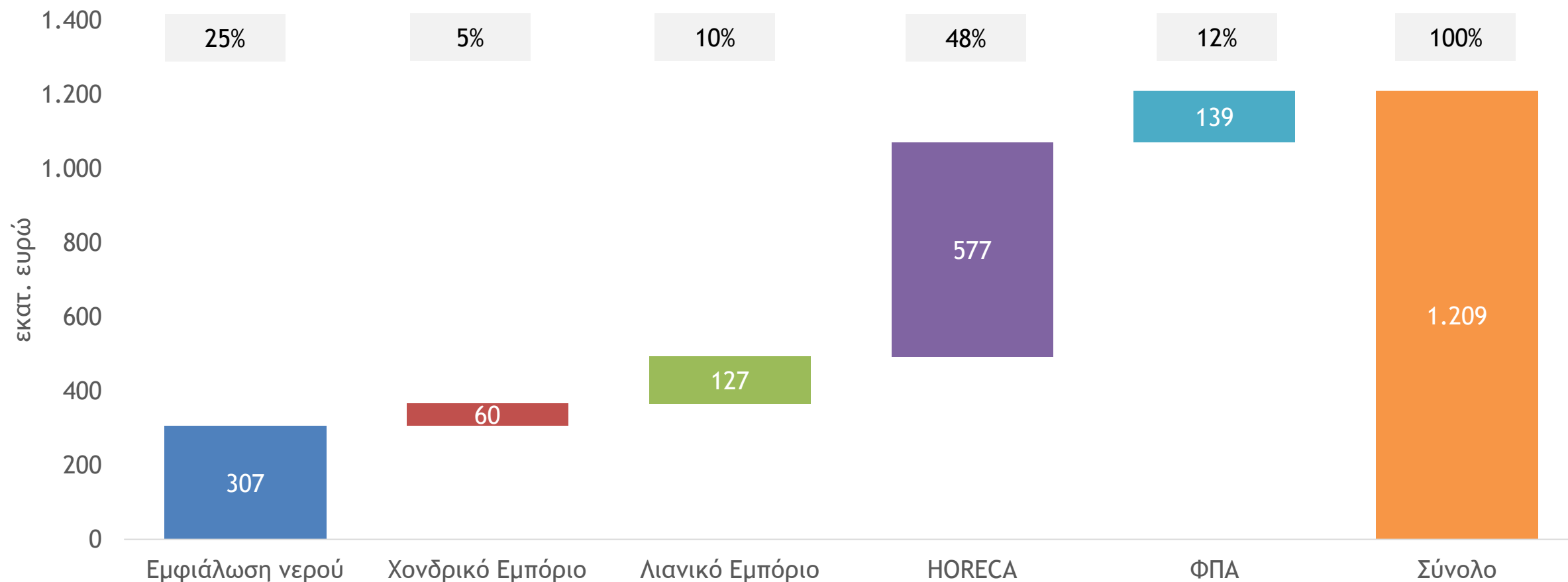
Μεθοδολογία εκτίμησης της συνεισφοράς του κλάδου εμφιαλωμένου νερού στην οικονομία

Η συνολική συνεισφορά της αλυσίδας εφοδιασμού εμφιαλωμένου νερού στην ελληνική οικονομία υπολογίζεται ως το άθροισμα των άμεσων, έμμεσων και προκαλούμενων επιδράσεων α) στον κλάδο εμφιάλωσης νερού, β) στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο εμφιαλωμένου νερού και γ) στην HORECA

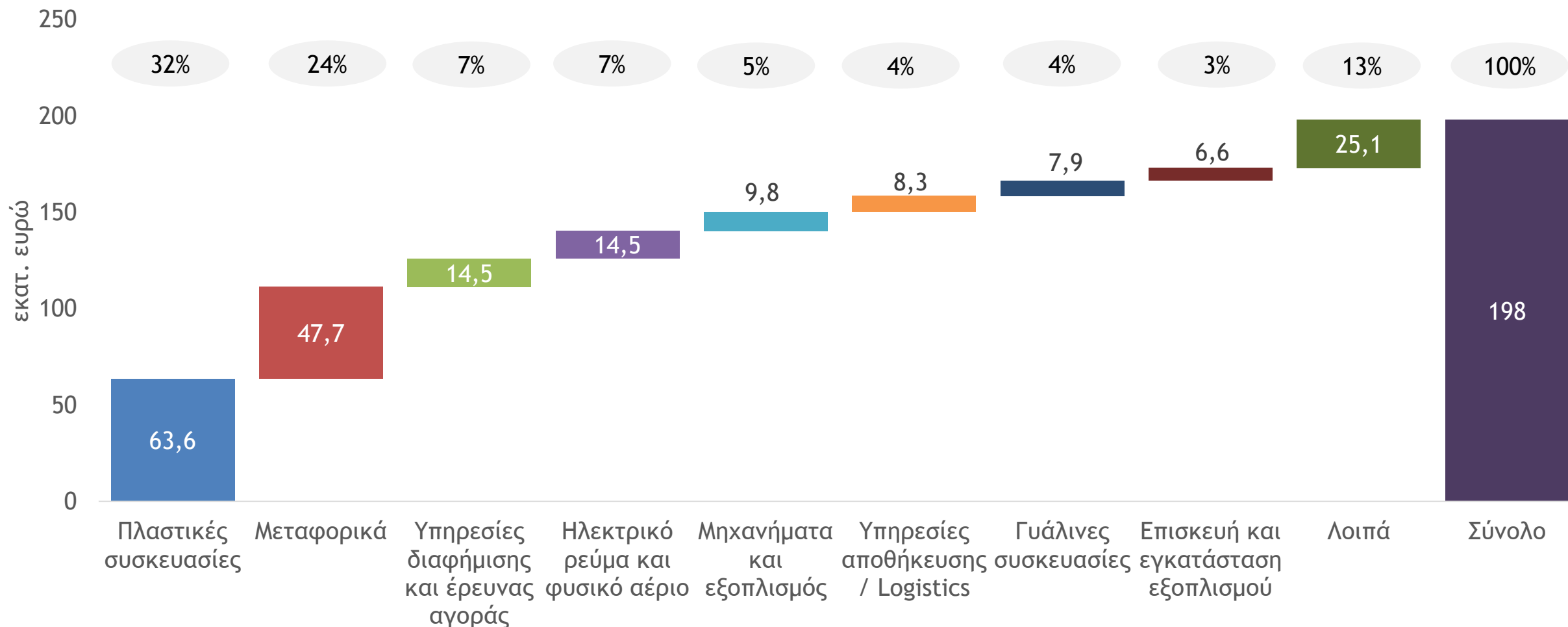
Το μεγαλύτερο μέρος της αξίας πωλήσεων συγκεντρώνουν ο κλάδος HORECA (48%) και ο κλάδος παραγωγής εμφιαλωμένων νερών (25%)

Αξία πωλήσεων εμφιαλωμένου νερού ανά τμήμα της αλυσίδας εφοδιασμού, 2021

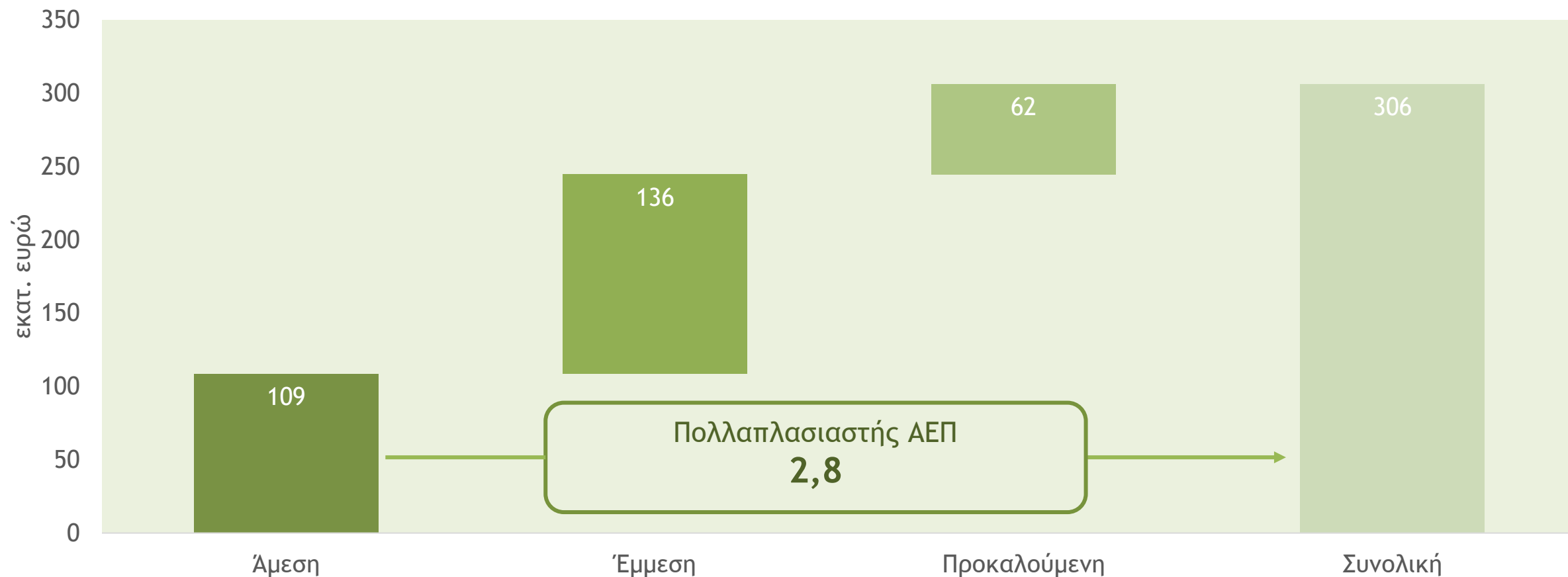
Οι συσκευασίες και τα μεταφορικά απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος των λειτουργικών δαπανών κλάδου εμφιάλωσης νερού

Λειτουργικές δαπάνες κλάδου εμφιάλωσης νερού ανά κατηγορία, 2021

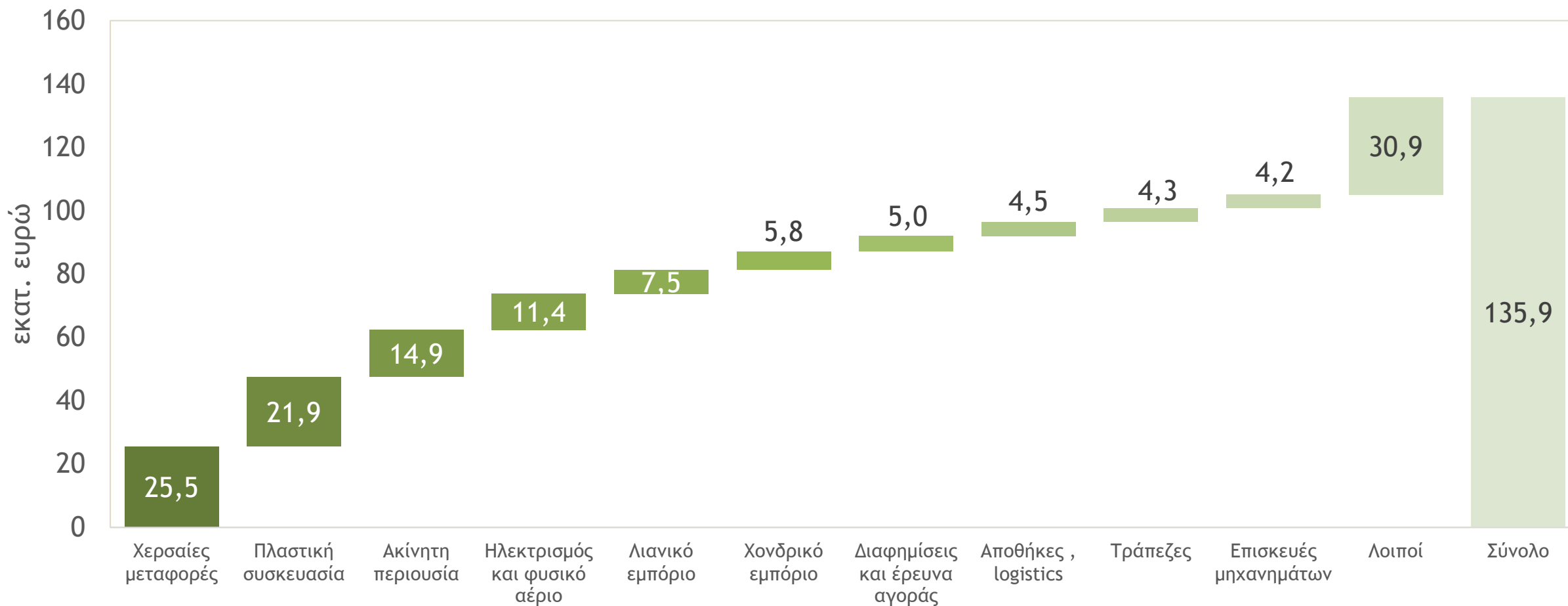
Για κάθε 1 ευρώ ΑΕΠ που δημιουργείται άμεσα στον κλάδο εμφιάλωσης νερού, δημιουργούνται στην οικονομία **επιπλέον 1,8 ευρώ** (πολλαπλασιαστής: 2,8)

Άμεση, Έμμεση και Προκαλούμενη επίδραση στο ΑΕΠ από τον κλάδο εμφιάλωσης νερού (σε εκατ. ευρώ), 2021

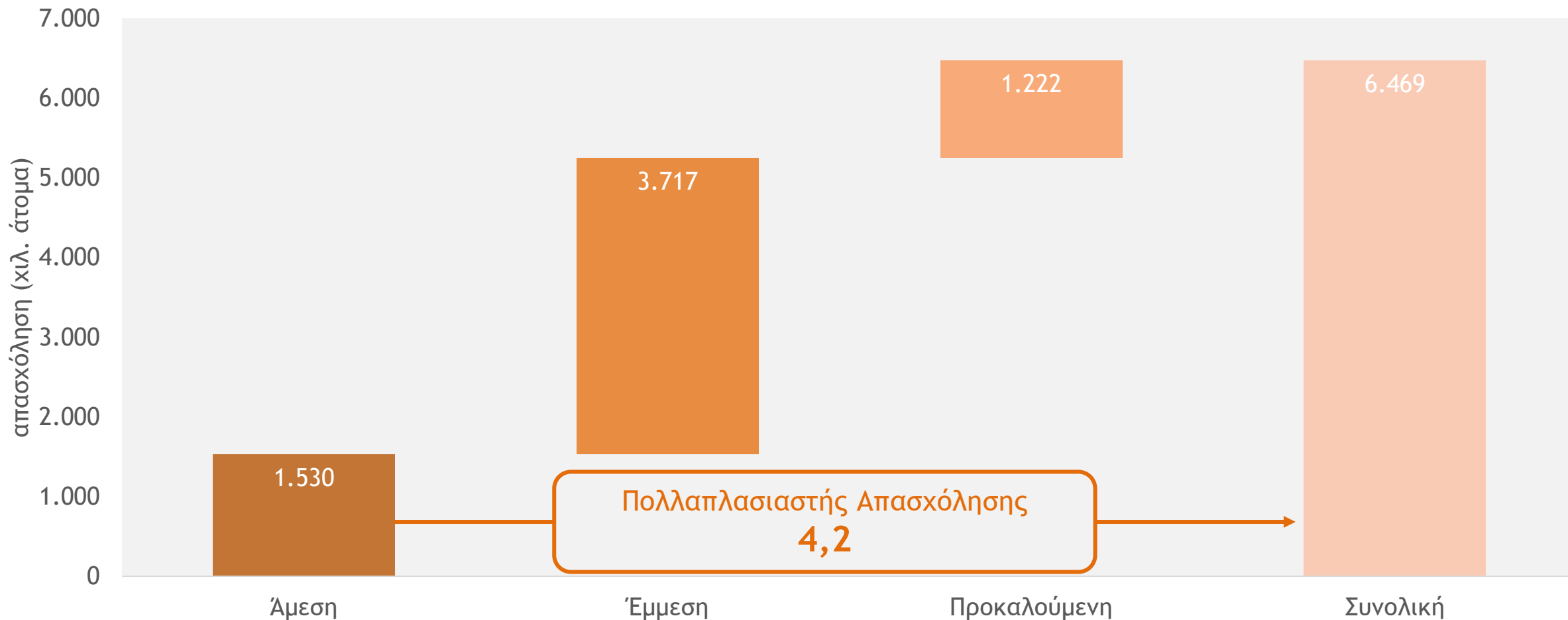
Η ισχυρότερη έμμεση επίδραση του κλάδου εμφιάλωσης νερού παρατηρείται στους κλάδους Μεταφορών, Συσκευασίας και Ενέργειας

Συνολική επίδραση του κλάδου εμφιάλωσης νερού στο ΑΕΠ μέσω των άμεσων και έμμεσων προμηθευτών ανά τομέα, 2021

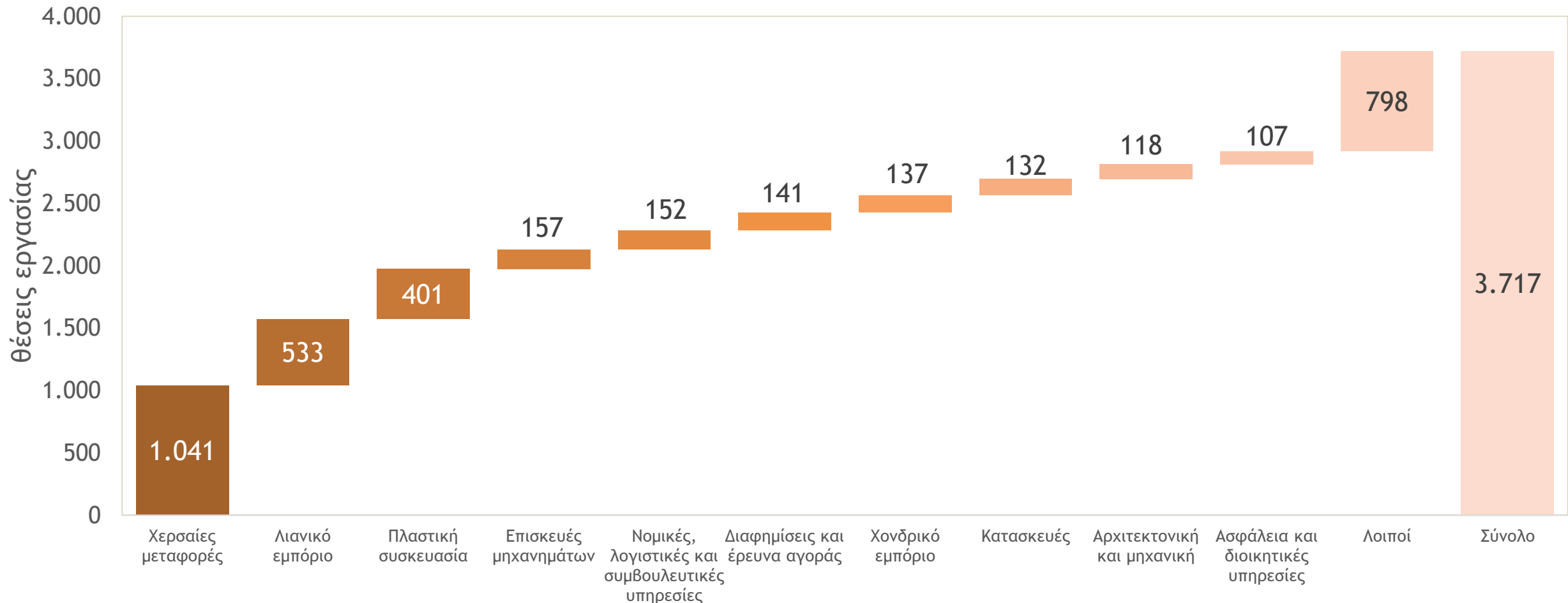
Για κάθε μία θέση εργασίας που δημιουργείται άμεσα στον κλάδο εμφιάλωσης νερού, δημιουργούνται στην οικονομία **επιπλέον 3,2 θέσεις εργασίας (πολλαπλασιαστής: 4,2)**

Άμεση, Έμμεση και Προκαλούμενη επίδραση στο ΑΕΠ από τον κλάδο εμφιάλωσης νερού (σε ισοδύναμες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης), 2021

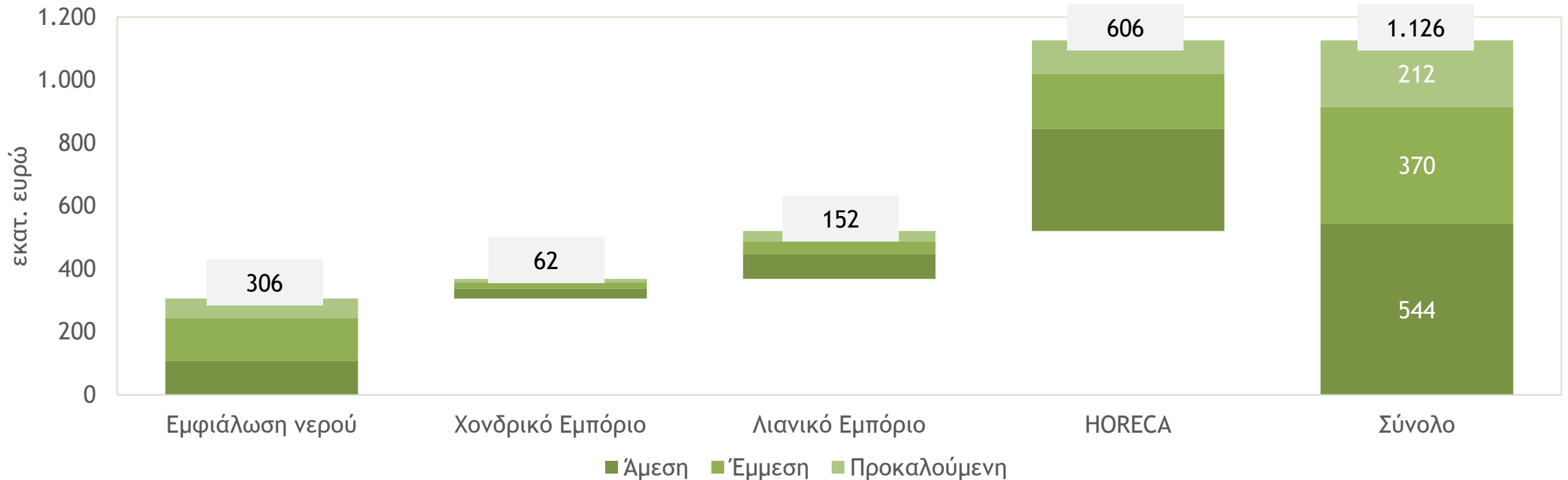
Σε όρους απασχόλησης η ισχυρότερη έμμεση επίδραση του κλάδου εμφιάλωσης νερού παρουσιάζεται στους κλάδους Μεταφορών, Εμπορίου, Συσκευασίας και Επισκευών

Συνολική επίδραση του κλάδου εμφιάλωσης νερού στην απασχόληση των άμεσων και έμμεσων προμηθευτών ανά τομέα, 2021

Η συνολική επίδραση της εφοδιαστικής αλυσίδας εμφιαλωμένου νερού στο ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας το 2021 εκτιμάται σε €1,13 δισ. (0,62% του ΑΕΠ)

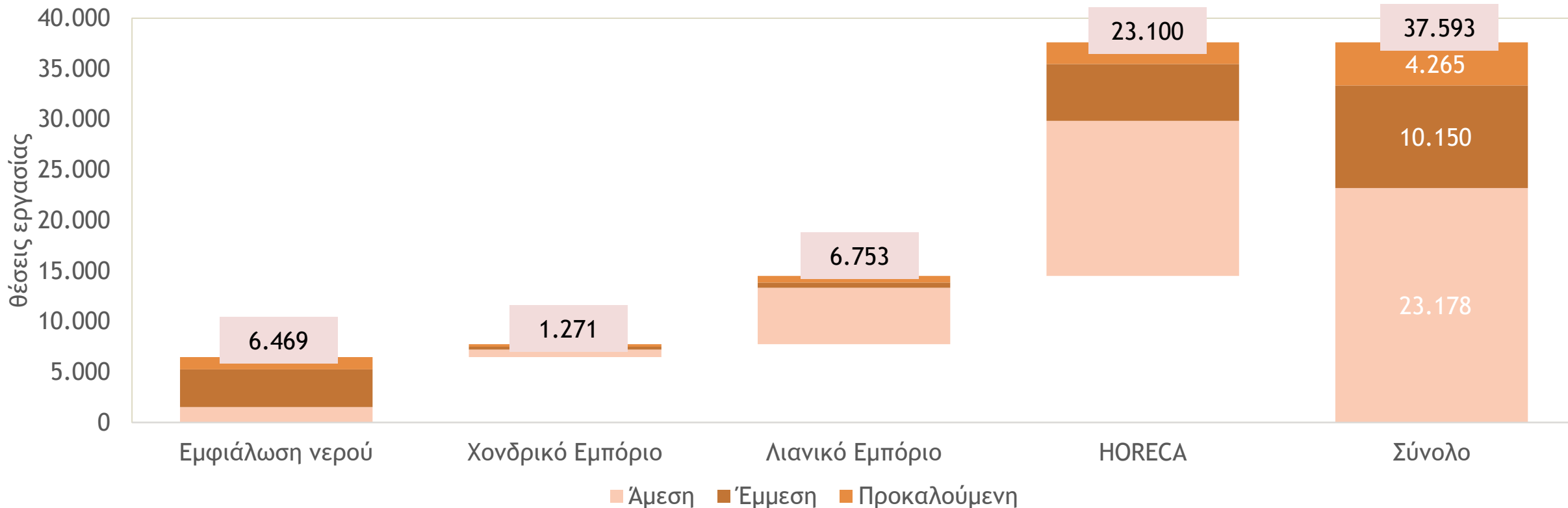
Επίδραση εφοδιαστικής αλυσίδας εμφιαλωμένου νερού στο ΑΕΠ ανά τομέα

- Για κάθε ένα ευρώ αξίας παραγωγής εμφιαλωμένου νερού στην Ελλάδα δημιουργούνται συνολικά 3,7 ευρώ ΑΕΠ στην ελληνική οικονομία
- Για κάθε ένα ευρώ ΑΕΠ που δημιουργείται στον κλάδο εμφιάλωσης νερού δημιουργούνται συνολικά 10,7 ευρώ ΑΕΠ στην ελληνική οικονομία
- Το 54% της επίδρασης οφείλεται στον κλάδο HORECA, το 27% στον κλάδο εμφιάλωσης νερού και το υπόλοιπο 19% στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο

Η συνολική επίδραση της αλυσίδας εφοδιασμού εμφιαλωμένου νερού στην απασχόληση το 2021 εκτιμάται σε 37,6 χιλ. θέσεις εργασίας (0,9% της συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα)

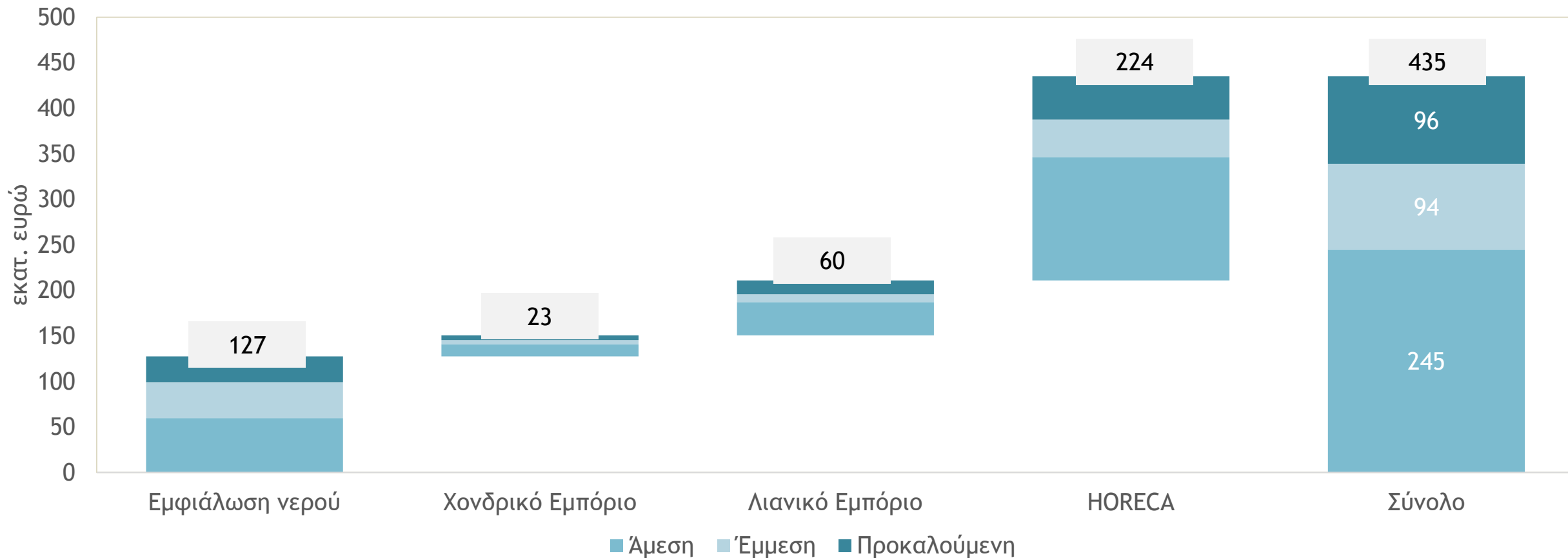
Επίδραση εφοδιαστικής αλυσίδας εμφιαλωμένου νερού στην απασχόληση ανά τομέα

- Κάθε μία άμεση θέση εργασίας στην εμφιάλωση νερού στην Ελλάδα υποστηρίζει 24 έμμεσες θέσεις εργασίας στην ελληνική οικονομία
- Από το σύνολο των θέσεων εργασίας το 61% οφείλονται άμεσα ή έμμεσα στον κλάδο HORECA, το 18% στον κλάδο εμφιάλωσης νερού και το υπόλοιπο 21% στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο

Η συνεισφορά της αλυσίδας εφοδιασμού εμφιαλωμένου νερού στα δημόσια έσοδα το 2021 εκτιμάται σε €435 εκατ. (0,7% των συνολικών φορολογικών εσόδων)

Επίδραση εφοδιαστικής αλυσίδας εμφιαλωμένου νερού στα έσοδα του Δημοσίου ανά τομέα

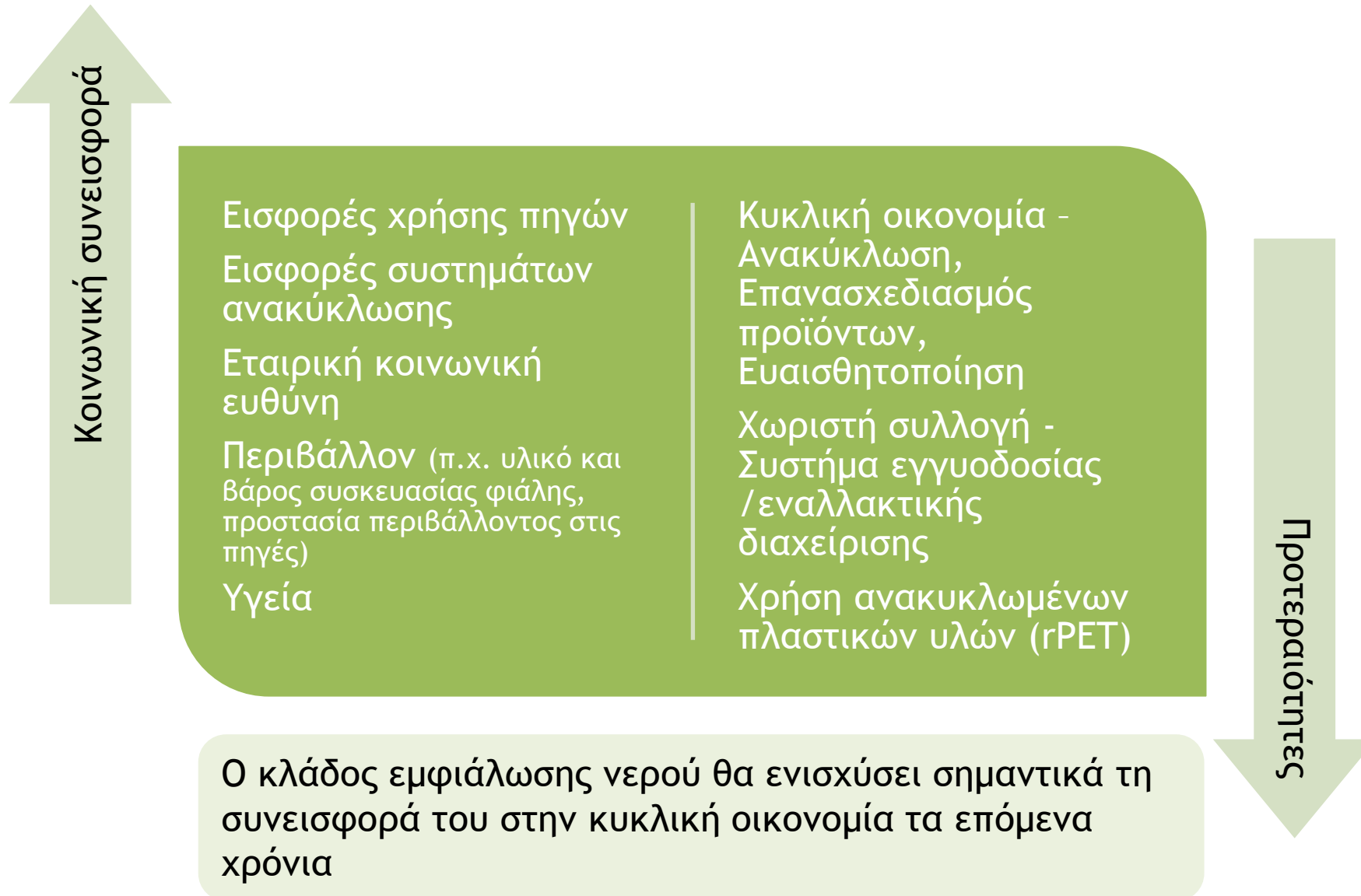

Το 52% της συνεισφοράς στα δημόσια έσοδα οφείλεται στον κλάδο HORECA, το 29% στον κλάδο εμφιάλωσης νερού και το υπόλοιπο 19% στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο

3

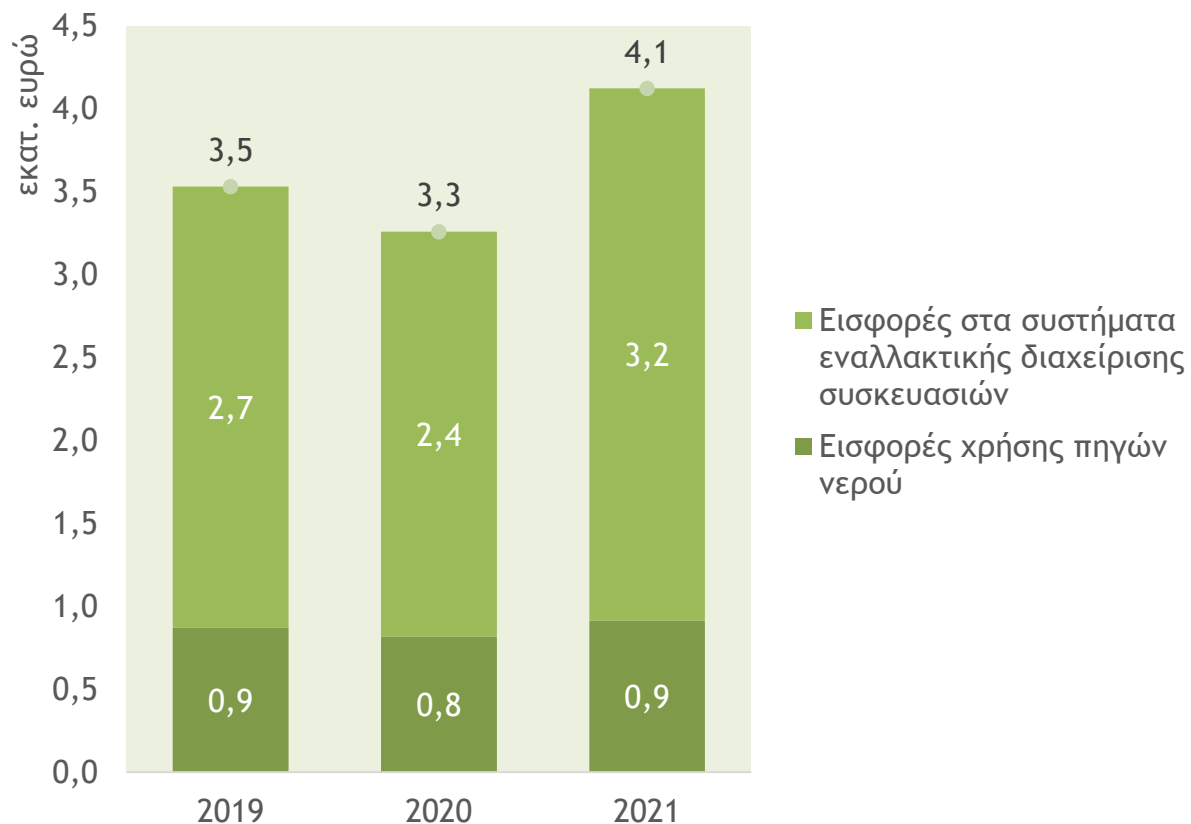
Συνεισφορά του κλάδου εμφιαλωμένου νερού στην κοινωνία και στην κυκλική οικονομία

Η συνεισφορά του κλάδου εμφιάλωσης νερού στην κοινωνία και την κυκλική οικονομία είναι πολύπλευρη

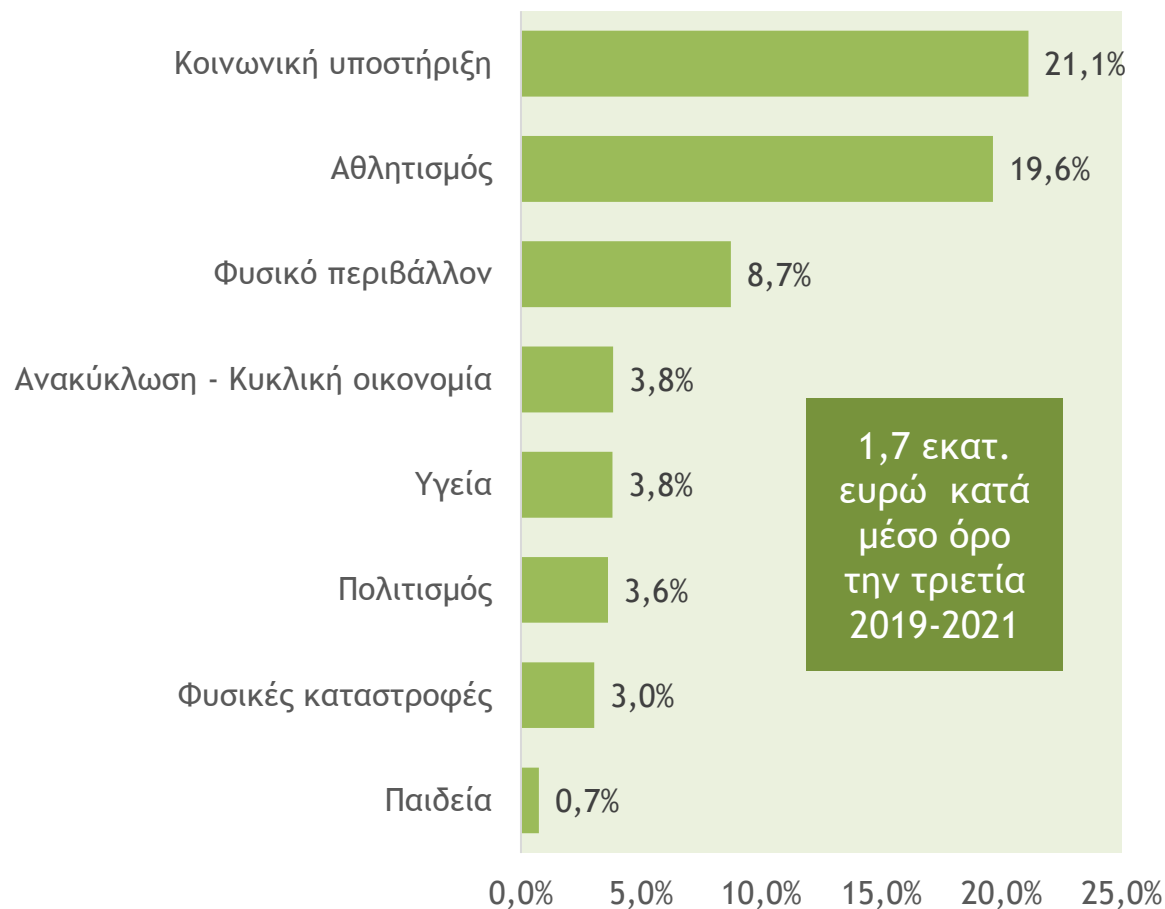
Οι επιχειρήσεις εμφιάλωσης νερού συνεισφέρουν στην κοινωνία με διάφορους τρόπους

Εισφορές εταιριών εμφιάλωσης νερού

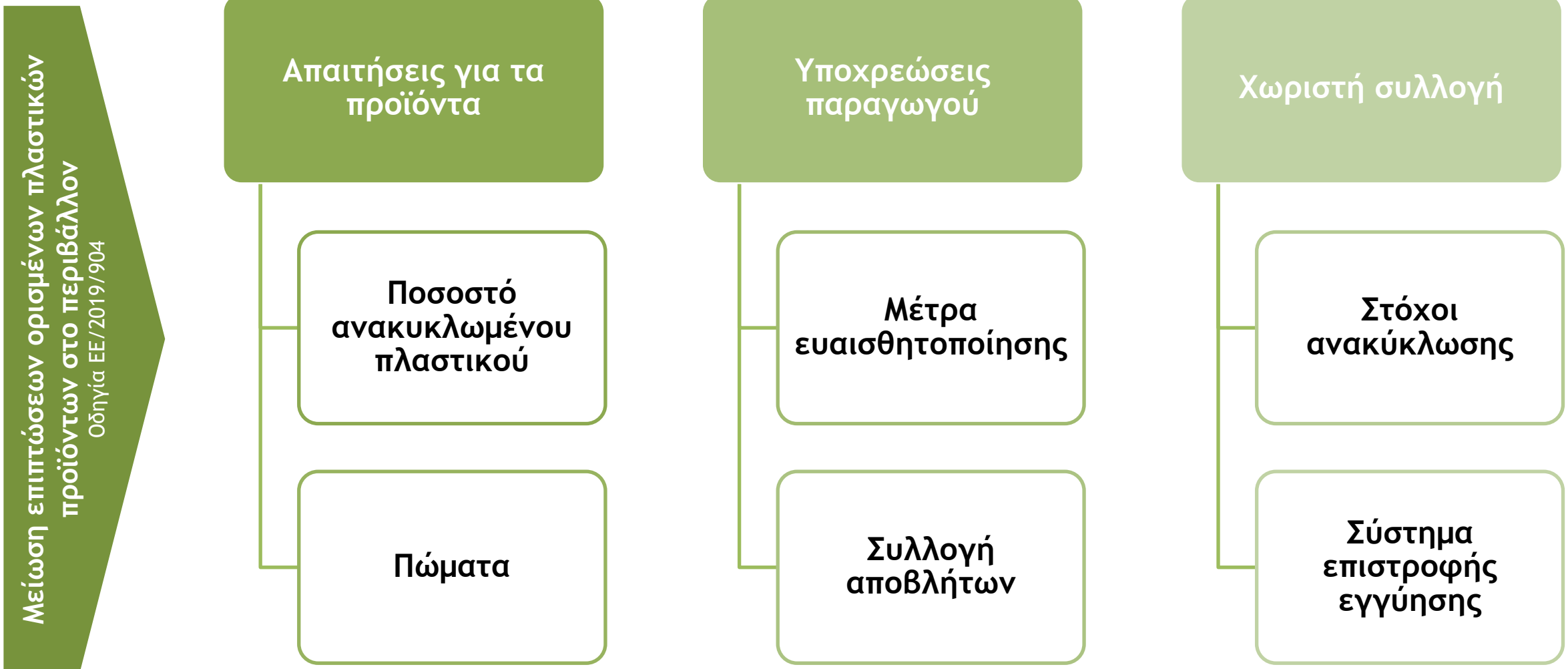

- Εισφέρουν στην τοπική αυτοδιοίκηση για τη χρήση δημόσιων πηγών νερού
- Εισφέρουν στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών
- Υλοποιούν σημαντικές δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης

Κατανομή δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης εταιριών εμφιάλωσης φυσικού μεταλλικού νερού

Ο κλάδος εμφιαλωμένου νερού θα έχει σημαντικό ρόλο στον περιορισμό περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την προώθηση κυκλικής οικονομίας τα επόμενα χρόνια

Η εθνική νομοθεσία (Ν.4736/2020) ενσωμάτωσε την Οδηγία ΕΕ/2019/904 καθορίζοντας στόχους ανακύκλωσης και απαιτήσεις για τα προϊόντα

Χωριστή συλλογή - Ποσοτικοί στόχοι ανακύκλωσης

- Έως την 31^η Δεκεμβρίου 2025 πρέπει να ανακυκλώνεται τουλάχιστον το 77% κατά βάρος στα απόβλητα συσκευασίας του συστήματος επιστροφής εγγύησης (50% για το αλουμίνιο και 70% για το γυαλί)
- Έως την 31^η Δεκεμβρίου 2029, πρέπει να ανακυκλώνεται τουλάχιστον το 90% κατά βάρος του συνόλου των αποβλήτων συσκευασίας πλαστικού του συστήματος επιστροφής εγγύησης (60% για το αλουμίνιο και 75% για το γυαλί έως την 31^η Δεκεμβρίου 2030)
- Στο σύστημα δύναται να τεθεί επιπλέον στόχος επαναχρησιμοποίησης των φιαλών

Απαιτήσεις για τα προϊόντα

- Από την 3^η Ιουλίου 2024 τα καπάκια και τα καλύμματα πρέπει να παραμένουν προσαρτημένα στους περιέκτες
- Από την 1^η Ιανουαρίου 2025, οι φιάλες PET πρέπει να περιέχουν τουλάχιστον 25% ανακυκλωμένο πλαστικό, υπολογιζόμενο ως μέσος όρος για όλες τις φιάλες PET που διατίθενται στην αγορά
- Από την 1^η Ιανουαρίου 2030, οι φιάλες ποτών πρέπει να αποτελούνται κατά τουλάχιστον 35% από ανακυκλωμένο πλαστικό
- Τα παραπάνω ποσοστά εφαρμόζονται και για κάθε παραγωγό μεμονωμένα, υπολογιζόμενα ως μέσος όρος για όλες τις φιάλες PET ή για όλες τις φιάλες ποτών που διαθέτει στην αγορά

Η εφαρμογή συστήματος επιστροφής εγγύησης (Deposit refund system) για πλαστικούς περιέκτες (φιάλες) νερού και άλλων ποτών θα αποτελέσει βασικό εργαλείο για την επίτευξη των στόχων

Περιγραφή συστήματος

- Από 1^η Ιουλίου 2023 υποχρέωση παραγωγών για οργάνωση και λειτουργία ΣΣΕΔ συστήματος επιστροφής εγγύησης (DRS)
- Στο DRS ο καταναλωτής κατά την αγορά προϊόντος (πλην της κατανάλωσης σε κατάστημα εστίασης) καταβάλλει εγγυοδοτικό αντίτιμο, το οποίο του αποδίδεται κατά την επιστροφή του προϊόντος (συσκευασίες που χρησιμοποιούνται για νερό, χυμούς, αναψυκτικά, μπίρα, κρασί, στιγμιαία ποτά και γάλα)
- Οι παραγωγοί μέσω χρηματικών εισφορών που θα καταβάλλουν στο ΣΣΕΔ θα καλύπτουν το συνολικό κόστος της χωριστής συλλογής
- Σημεία επιστροφής αποτελούν οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης
- Προβλέπονται δύο είδη υποδομής των σημείων επιστροφής: α) η αυτόματη, με μηχάνημα επιστροφής εγγύησης συσκευασιών και β) η μη αυτόματη, με χειρωνακτική διαδικασία

Κρίσιμοι παράγοντες

- Αποτελεσματικότητα ΣΣΕΔ από πλευρά κόστους και ισότιμος ανταγωνισμός υπόχρεων παραγωγών σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΣΣΕΔ
- Επαρκής πρόσβαση υπόχρεων παραγωγών σε ποιοτικό ανακυκλωμένο υλικό (rPET)
- Επίπτωση στην αγορά

4

Συμπεράσματα

Ο κλάδος εμφιάλωσης νερού έχει αξιοσημείωτη παρουσία στην ελληνική οικονομία με σημαντική συνεισφορά για την κοινωνία και την πορεία μετάβασης στην κυκλική οικονομία

- Ο κλάδος εμφιάλωσης νερού σημείωσε **ισχυρή ανάπτυξη** τα τελευταία χρόνια - η ανοδική του πορεία διακόπηκε μόνο πρόσκαιρα από την υγειονομική κρίση - και προσφέρει **καλά αμειβόμενες άμεσες θέσεις εργασίας** σε όλη τη χώρα
- Οι **ισχυρές διασυνδέσεις** του κλάδου εμφιάλωσης νερού με τους εγχώριους τομείς μεταφορών, συσκευασίας, ενέργειας και άλλους προμηθευτές διευρύνουν τη συνεισφορά του στην οικονομία
- Η εφοδιαστική αλυσίδα εμφιαλωμένου νερού (**Εμφιάλωση, Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, HORECA**) έχει πολλαπλάσια συμβολή στα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας
- Η συνεισφορά του κλάδου εμφιάλωσης νερού στην κοινωνία είναι **πολύπλευρη** (εισφορές χρήσης πηγών και συστημάτων ανακύκλωσης, δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, κ.ά.)
- Ο κλάδος εμφιάλωσης νερού θα έχει **βασικό ρόλο** στην επίτευξη των εθνικών στόχων ανακύκλωσης και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας τα επόμενα χρόνια

Άμεση συνεισφορά κλάδου εμφιάλωσης νερού στην ελληνική οικονομία το 2021

Αριθμός Επιχειρήσεων ~26-30 εμφιαλωτές

Κύκλος Εργασιών €307 εκατ.

Εγχώρια παραγωγή 2.155 εκ. λίτρα

ΑΕΠ €109 εκατ.

Απασχόληση 1.530 άμεσες θέσεις εργασίας

Αμοιβές και εισφορές ασφάλισης €36 εκατ.

Επενδύσεις €59,1 εκατ. συνολικά την περίοδο 2019-2021

Έσοδα Δημοσίου €60 εκατ.

Δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης €1,7 εκατ. ετησίως κατά μέσο όρο την περίοδο 2019-2021

Εισφορές σε ανακύκλωση και χρήση πηγών €4,1 εκατ.

Βασικά μεγέθη οικονομικής και κοινωνικής συνεισφοράς εφοδιαστικής αλυσίδας εμφιαλωμένου νερού το 2021

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

€1,13 δισ. συνολική επίδραση στο ΑΕΠ

0,62% του ΑΕΠ της χώρας

Για κάθε **€1 ΑΕΠ** του κλάδου εμφιάλωσης νερού

Δημιουργούνται **€10,7 ΑΕΠ** στην ελληνική οικονομία

€435 εκατ. συνολική επίδραση στα έσοδα του Δημοσίου

0,7% των συνολικών φορολογικών εσόδων

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

37,6 χιλ. θέσεις εργασίας

0,9% της συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα

Κάθε **1 άμεση θέση εργασίας** στην εμφιάλωση νερού στην Ελλάδα

Υποστηρίζει **24 έμμεσες θέσεις εργασίας** στην ελληνική οικονομία